

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	8
1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	9
1.5 นิยามศัพท์	9
1.6 ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 2 คณะองคมนตรีภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	25
2.1 ประวัติและความเป็นมาของสถาบันองคมนตรี	26
2.2 การเกิดใหม่ของ “คณะองคมนตรี” ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย	27
2.3 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อ “คณะอภิรัฐมนตรี”	29
2.4 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อ “คณะองคมนตรี”	32
2.4.1 จุดเริ่มต้นคำอธิบายทางรัฐธรรมนูญต่อ “คณะองคมนตรี”	34
2.4.2 การขยายตัวของคำอธิบายทางรัฐธรรมนูญต่อ “คณะองคมนตรี”	40
2.4.3 การลงหลักปักฐานในคำอธิบายทางรัฐธรรมนูญต่อ “คณะองคมนตรี”	47
2.5 สรุป	54
บทที่ 3 คุณสมบัติของคณะองคมนตรี	56
3.1 คุณสมบัติขององคมนตรีในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์	56
3.2 คุณสมบัติขององคมนตรีในระบอบประชาธิปไตย	58

3.3 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อคุณสมบัติขององคมนตรี	59
3.3.1 ความเปลี่ยนแปลงของการให้คำอธิบายต่อเรื่องคุณสมบัติขององคมนตรี	63
3.4 สรุป	68
บทที่ 4 การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ	71
4.1 หลักการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ	72
4.2 ประธานองคมนตรีกับบทบาทการเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในระบอบประชาธิปไตย	73
4.3 คำอธิบายต่อประธานองคมนตรีในบทบาทผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ	76
4.3.1 การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการกรณีการแต่งตั้งและถอดถอนองคมนตรี	77
4.3.2 การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเลือกและแต่งตั้งวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492	81
4.3.3 การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเลือกและแต่งตั้งวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517	86
4.4 สรุป	96
บทที่ 5 ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การสืบราชสันตติวงศ์ และกฤษฎีกา	99
5.1 ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และการสืบราชสันตติวงศ์	100
5.1.1 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อบทบาทของ “คณะอภิรัฐมนตรี” ในฐานะผู้สำเร็จราชการฯ	106
5.1.2 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อการดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการฯ ชั่วคราวของประธานองคมนตรี	110
5.1.3 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อบทบาทของคณะองคมนตรีในการเสนอชื่อผู้สืบราชสันตติวงศ์	120
5.2 การสืบราชสันตติวงศ์ตามกฤษฎีกา พ.ศ. 2467	125
5.2.1 การแก้ไขกฤษฎีกา พ.ศ. 2467 ตาม	

ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์	125
5.2.2 การแก้ไขกฎหมายเทียบบาล พ.ศ. 2467 ตามระบอบ ประชาธิปไตย	127
5.2.3 คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญต่อการแก้ไขเพิ่มเติมกฎ มณเทียบบาลตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534	131
5.3 สรุป	135
บทที่ 6 บทสรุป และวิเคราะห์	139
6.1 บทสรุป: การให้คำอธิบายของนักวิชาการรัฐธรรมนูญที่มีต่อคณะ องมนตรีในระบอบประชาธิปไตย	142
6.1.1 กลุ่มความคิดจารีตประเพณี	145
6.1.2 กลุ่มความคิดรัฐธรรมนูญนิยม	153
6.1.3 กลุ่มความคิดราชประชาสมาสัย	156
6.2 บทวิเคราะห์	157
เอกสารอ้างอิง	162
ภาคผนวก	170
ประวัติผู้เขียน	174

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	
รายละเอียดของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับที่บัญญัติ รับรองอำนาจหน้าที่ของคณะองคมนตรี	139
ตารางที่ 2	
รายละเอียดของระยะเวลาการสร้างคำอธิบายทาง รัฐธรรมนูญของนักวิชาการรัฐธรรมนูญ	143

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved